

Časť členov opäťovne navštívila stálu expozíciu Poštového múzea v ktorom pribudli niektoré modely.

Krásny slnečný deň a vynikajúca priateľská, priam rodinná atmosféra navádzala k odpoludňajším debatám s otáznikmi, prečo je rozdiel medzi členstvom v SFA alebo v Spoločenstve sv. Gabriel, kde prítomnosť sa cíti akosi družnejšie, než v ZSF. Odpoveď vyplývala z toho, že v ZSF sa za dlhé roky narobili viaceré chyby, ktoré nemuseli byť, ak by sa vypočuli aj názory z klubov a začali sa robiť rozdiely medzi členmi. (O debatách a názoroch sa zmienime v niektorom z ďalších čísel v rubrike Glosár).

Jeden z hárčekov personalizovaných známok

OZNAMY

- Klub požadal Komisiu mládeže ZSF o zaregistrovanie krúžku mladých filatelistov.
- Podala sa žiadosť o organizovanie XXX. Dň filatelie Slovenska roku 2013, ak od zámeru usporiadania ustúpi ZKF v Bratislave..

BYTČIANSKA FILATELIA

INFORMAČNÝ BULLETIN VYDÁVA KLUB FILATELISTOV V BYTČI PRE ČLENOV A PRIAZNIVCOV

Ročník II.

Číslo 9 / 2012 / 19

JUBILEUM SLOVENSKÉJ FILATELISTICKÉJ AKADÉMIE

Vážení filatelisti, priaznivci filatelie,

je koniec augusta a deviate číslo nášho bulletinu je spracované. Septembrové číslo dostávate včas, teda máte aj včasné informácie.

Z obsahu zistíte, že niektoré články nadvádzajú na predchádzajúce čísla a niektoré sú tie, ktoré by nemali zostať bez uverejnenia. Redakčná rada sa zhodla, že práve v tomto čísle sa uverejnia články, na ktoré skôr nebol priestor.

Nemienim komentovať obsah čísla, ale ako predseda klubu chcem zagratiulovať našim členom, ktorým bol udelený Čestný odznak ZSF. Zároveň chcem vysloviť nádej, že ich činnosť pre nás klub tak, ako v minulosti, bude prospešná aj naďalej. Viem, že odmenu za svedomitú prácu pri filatelistických podujatiach si zaslúžia viacerí členovia nášho klubu a predpokladám, že bude k tomu už čoskoro príležitosť.

Výbor KF v mesiaci júl zasla Rade ZSF žiadosť na organizovanie jubilejných XXX. Dni filatelie Slovenska za predpokladu, že Bratislava, ktorá aj slovami Doc. Ľubomíra Flocha by mala záujem Dni filatelie Slovenska organizovať, prejaví skutočný záujem, nielen predpoklad. Náš klub organizoval viac filatelistických akcií aj väčšieho rozsahu a myslím, že ak by XXX. Dni filatelie Slovenska boli zverené nášmu klubu, problémy nejakého zásadného charakteru by sa nemali vyskytnúť. Aj v tomto vstupe chcem poďakovať mestu Bytča a mestskému zastupiteľstvu, že filatelistom vychádza v ústrety. Dni filatelie Slovenska by sme venovali 1150. výročiu príchodu vierožvestcov sv. Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu, 150. výročiu Matice slovenskej a 70. výročiu Zväzu slovenských filatelistických spolkov.

Skôr, ako dám bodku, zamyslenie : Spomíname ? Náš klub ako prvý na Slovensku usporiadal súťažnú výstavu jednorámových expónátov BYTČA 2002. Uplynulo desať rokov ...

Stanislav Helmeš
predseda KF

romnému) a tým aj obci Plevník – Drienové za veľmi dobré vytvorenie podmienok na založenie SFA. Rokovanie pozdravili prítomní zástupcovia štátnych orgánov a ďalší hostia. Predsedovi SFA sa za 15. ročné riadenie Akadémie podľakoval Dr. Otto Gáta.

Zakladúci členovia dostali Ďakovné listy a vecnú cenu, pohár s gravírovaným emblémom SFA a textom. Všetci prítomní členovia dostali tiež vecnú cenu, v podstate zmenšenú, s logom SFA. Pred obedňajšou prestávkou bola otvorená výstava z exponátov hospodára SFA pána Huberta Dobála. Niektori členovia zapožičali pre výstavu trojrozmerné predmety poštovej histórie. Na prekvapenie nášho člena O. Gátu, bola vystavená aj jeho publikácia tvorba, hoci neúplná. Totiž jeden exemplár novej publikácie vždy zasiela predsedovi SFA. Na čestnom mieste bola teda aj Bytča a Plevník – Drienové.

Medzi vydanými materiálmi boli dva rôzne hárky s personalizovanými známkami, lístok (viď titulná strana), obálka s prítlačami a pamätný list, na ktorom je grafický znázornený dom v Plevníku – Drienovom, kde došlo k založeniu SFA.

V predaji boli publikácie z novej tvorby členov. Publikácia Michala Kišsimona Etapné propagačné strojové poštové pečiatky na Slovensku 1930 – 1944, vyšla v edícii SFA Filatelistické štúdie a publikácia Doteraz neznáme predznámkové poštové pečiatky Uhorska, od MUDr. Juraja Pálku z Košíc.

**Pätnásť rokov Slovenskej filatelickej akadémie
(založenej 16. augusta 1997 v Plevníku – Drienovom)**

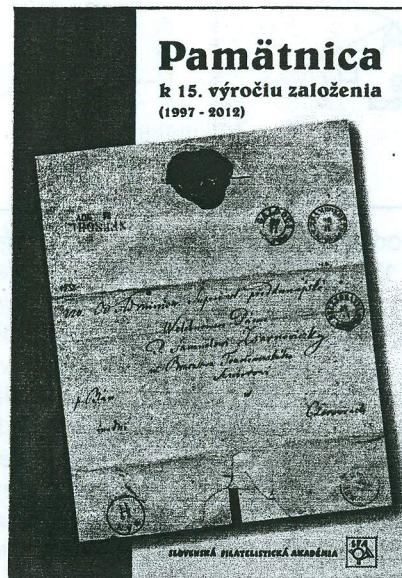
Bol to sviatok. Síce pracovný deň, štvrtok, ale pre členov Slovenskej filatelickej akadémie, sviatok. 16. august 2012. V centrálnej budove Slovenskej pošty, a. s. v Banskej Bystrici si 15. výročie založenia Slovenskej filatelickej akadémie pripomenuli zakladajúci členovia a s nimi členovia Slovenskej filatelickej akadémie (ďalej SFA), ak aj prítomní hostia.

Slovenská filatelicistická akadémia sa založila 16.8.1997 v Plevníku – Drienovom, vo Filatelisticko-poštovom múzeu súkromnom. Medzi zakladajúcimi členmi bol aj Stanislav Helmeš ako člen KF v Bytči a Dr. Otto Gáta, v tom čase člen KF Martinia v Martine a v súčasnosti tiež člen KF v Bytči.

Na slávnostnej schôdze zišli sa členovia SFA z celého Slovenska, ako aj niekoľko zahraničných členov. Za Ministerstvo dopravy, výstavy a regionálneho rozvoja SR bola prítomná riaditeľka odboru poštových služieb pani Ing. Jarmila Brichtová, za Slovenskú poštu, a.s. Mgr. Martin Vančo PhD., vedúci Poštového múzea, Svetovú filatelicistickú organizáciu FIP zastupoval pán Ing. Lumír Brendl z Českej republiky. Za Zväz poľských filatelistov bol prítomný pán Janus Adamcsik, za Zväz slovenských filatelistov predseda pán Miroslav Šaršík a Spoločenstvo sv. Gabriel zastupoval tiež jeho predseda Mons. Ján Vallo.

Pred začiatím slávnostnej schôdze bola možnosť zakúpiť si filatelicistické materiály vydané k jubileu a publikáciu pod názvom Pamätnica. V prvej časti sú spomienky zakladajúcich členov, ďalšie časti sa venujú činnosti členov SFA počas 15. rokov.

V slávnostnom prejave predseda SFA pán Michal Kiššimon vecne zhodnotil činnosť tohto vedeckého spoločenstva. Viackrát podakoval Filatelisticko-poštovému múzeu súkrom-

Odmenená svedomitosť

Rada ZSF na zasadnutí 2.6.2012 rozhodovala o udelení Čestných odznakov ZSF. Udelila šesť zlatých odznakov z toho jednej členke ZSF a piatim nečlenom ZSF. Z nečlenov to boli predstavitelia Matice slovenskej a ďalších inštitúcií v Srbsku, a riaditeľke Galérie mesta Poprad.

Zlatý Čestný odznak ZSF bol udelený členke KF v Bytči

JUDr. Táne Rapčanovej.

Strieborné Čestné odznaky boli udelené šiestim členom ZSF, z toho členom nášho klubu

Stanislavovi Helmešovi a Michalovi Krupovi.

Bronzový Čestný odznak ZSF udelil výbor ZKF
Jozefovi Lulákovi.

Odmeneným gratulujeme !

Pred štyridsiatimi rokmi

V roku 1971 výbor Klubu filatelistov v Bytči prijal uznesenie o vyuvinutie snahy členov klubu na založenie krúžku mladých filatelistov. Snaha sa podarila a 10.4.1972 sa založil krúžok mladých filatelistov, ktorý dostal evidenčné číslo S – 225. Na prvú schôdzku prišlo 17 žiakov, chlapcov. Prvými boli bratia Ján a Štefan Valloví. Postupne sa krúžok ustálil na dvadsať členov, avšak odchodom do škôl sa počet znižoval. V roku 1974 sa usporiadala I. Propagačná filatelicistická výstava, na ktorej nechýbali mládežníci. Z nich jediný doteraz na filatelicistických výstavách nechýba: Mons. Ján Vallo. Čoskoro opäť založíme krúžok mladých filatelistov a dúfame, že aspoň jeden nasledovateľ z nich vyrastie. Kiež !

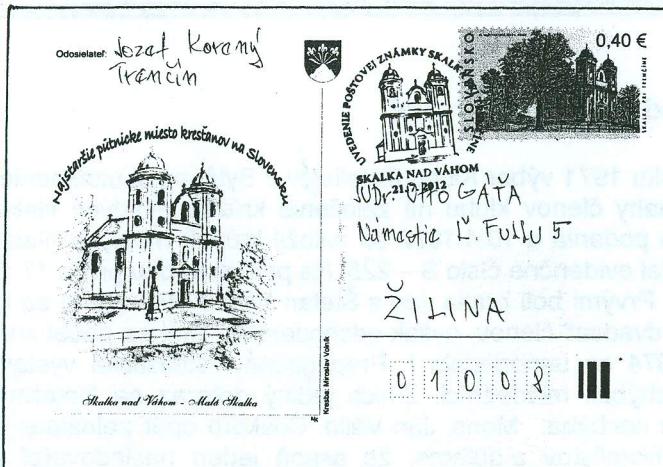
Stanislav Helmeš

Púť na Skalke a známka

Dňa 21. júla sa uskutočnila púť na Skalku pri Trenčíne, na stáročiami známe pútnické miesto. Tohoročná púť bola spojená aj s filatelistickou akciou V ten deň sa vydala poštová známka – Skalka pri Trenčíne. Pošta Trenčín 1 poskytla pútnikom na Skalke službu tým, že od 14.00 do 22.30 hod. zabezpečovala predaj známky a na príležitostnej priečade používanie príležitostnej pečiatky. Inauguráciu poštovej známky vykonala riaditeľka Regionálneho poštového centra v Trenčíne Ing. Zuzana Mokrášová. Posvätenie štyroch obrazov známky vykonal Nitriansky diecézny biskup Mons. Viliam Judák. Akt požehnania známky uskutočnil predseda Spoločenstva sv. Gabriel Mons. Ján Vallo. Jozef Korený odovzdal predmetné štyri obrazy po jednom Nitrianskemu diecéznemu biskupovi Mons. Judákovi, dekanovi Trenčianskeho dekanátu Mons. M. Kupčíkovi, titulárному opátovi, apoštolskému protonotárovi Mons. Jozefovi Kráľovi a starostovi obce Skalka nad Váhom Fr. Horečnému.

Celé podujatie organizačne pripravil Ing. Karol Milan v súčinnosti s obcou, farnosťou, arcibiskupstvom a regionálnym poštovým centrom. Púť sa o. i. zúčastnil primátor mesta Trenčín Mgr. Rybníček a predseda Trenčianskeho samosprávneho kraja MUDr. Sedláček. Podujatie moderoval farár Skalky ThMgr. Stanislav Strapko a výtvarné sympózium ORA ET ART na Veľkej Skale p. Bučko. Ing. Karol Milan zabezpečil autora kresby na prítlač na poštové lístky.

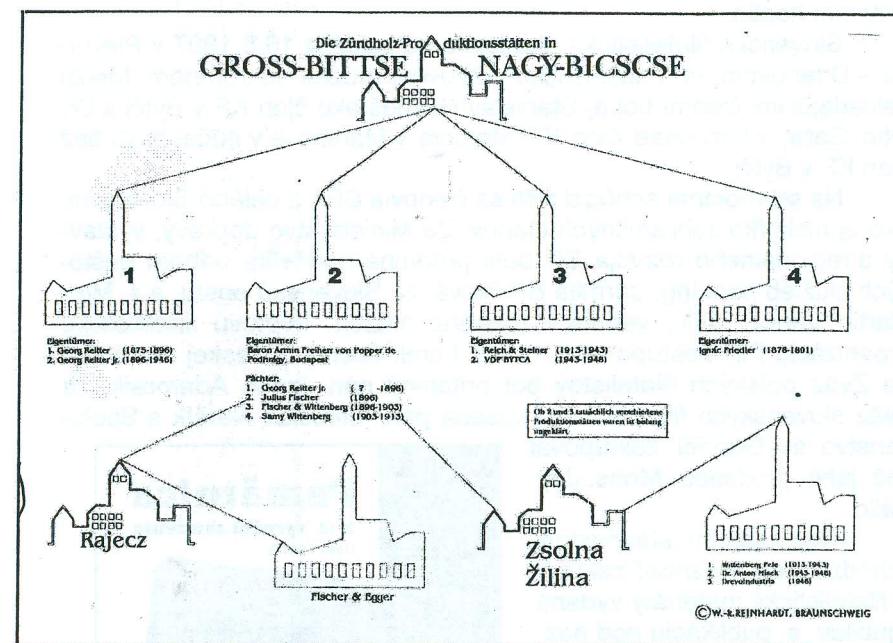
Pre Bytčiansku filateliu Jozef Korený, Trenčín

Príležitostný listok vydaný k inaugurácii známky

Na zápalkových nálepkách už bola predchádzajúca ochranná značka v grafickom štýlistickom znázornení troch pávových pier alebo bociana v krajine. Na časti nákladu boli zápalkové nálepky, ktorými sa firma honosila - reprodukcia medalových ocenení zo súťaží tohto druhu výrobkov. Na nálepkách sa už neobjavovali secesné kresby zo začiatku storočia.

Uverejňujeme vývoj zápalkových tovární v Bytči v grafickom znázornení zrejme z Katalógu filumenie. (Zriadenie, až ukončenie výroby).

Podľa Katalógu filumenie, firma Reich a Steiner prestali existovať v roku 1937, keď mala prejsť pod Veľkodistribučný podnik v Prahe (skratka VDP). Z textových údajov v grafickom znázornení (vyššie) vyplýva, že Armín Reich a Steiner boli majiteľmi až do roku 1943, k čomu sa prikláňam. V knihe Židia v Bytči sa pri týchto fabrikách neuvádzajú arizátori továrne z roku 1942, tak ako pri iných podnikoch. Nie sú uvedené v zozname deportovaných v roku 1942 do Poľska.

(Chcem poďakovať pánu Jozefovi Lulákovi za nadviazanie kontaktov s poprednými českými a slovenskými filumenistami, najmä pánnimi Kvasničkom a Gajdošom, ktorí ako zberatelia a znalci historie doplnili poznatky o zápalkových fabrikách v Bytči).
(pokračovanie)

V roku 1920 začali pre firmy odbytové tăžkosti. Ako všeobecne uvádza literatúra a dokladajú príklady, dravý český kapitál hneď od vzniku republiky likvidoval menšie podniky nielen na Morave, ale aj na Slovensku a odberateľov začal zásobovať vlastným (spočiatku) lacnejším tovarom. V Bytči sa to prejavilo v polovici roka 1920. Slúžnovský úrad v Bytči oznámil župnému úradu do Trenčína, že od júla 1920 fabriky na zápalky v Bytči už nemajú na Slovensku nijaký odbyt a v skladoch je 15 vagónov zápaliek. Išlo konkrétnie o firmu J. Reittera (doklad : Štátny oblastný archív Nitra TŽ I., 12 681 / 1921 adm.) Z ďalšieho údaja vyplýva, že fabriky pracovali iba tri dni v týždni a fabrika Reich & Steiner bola nútenej od augusta 1920 výrobu zastaviť úplne. (Viď aj monografia Bytča 1378 – 1978, str. 102).

Vybavovali sa len nie veľké zásielky do zahraničia už zmluvne vopred dohodnuté. Čiastočné zmeny nastali na zápalkových nálepkách, keď miesto výrobcu sa už označilo v slovenčine – Veľká Bytča. Inak grafická či textová zmena na nálepkach nenastala. Boli naďalej tzv. „predajnou nálepkou“ zaručujúcou kvalitu tradície pre odberateľov.

Tradičná zápalková nálepka v cudzom jazyku len so zmeneným názvom sídla továrne a majiteľa
(viď názov miesta vpravo hore: namiesto Nagybicscse – Veľká Bytča)

Firma Reich & Steiner sa zápalkovými nálepками prispôsobila zmene režimu a tak, ako pred pár rokmi propagovala Maďarské zápalky, začala propagovať Slovenské zápalky.

Zápalkové nálepky z továrne Reich & Steiner

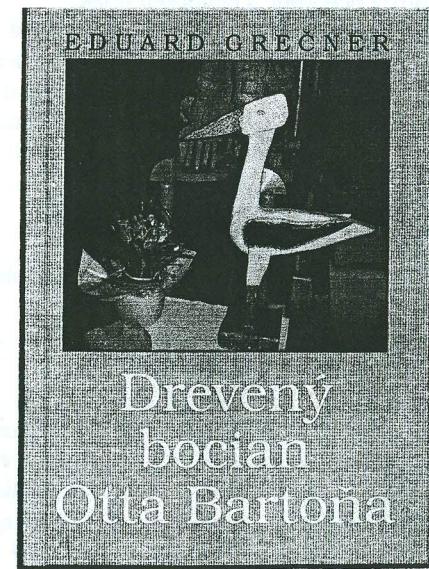
Básnická zbierka o filatelistovi

Popredný slovenský básnik Eduard Grečner vydal ďalšiu básnickú zbierku. Jej názov je **Drevený bocian Otto Bartoňa**.

Eduard Grečner (1931) bol filmovým režisérom. V slovenskom filme pracoval od roku 1954. Napísal viaceru scenárov k filmom. Venoval sa publicistike a literárnej tvorbe. Bol priateľom Ing. O. Bartoňa (1943-2008) popredného funkcionára najmä v mládežníckej filatelii, porotcu a organizátora. Ing. Otto Bartoň bol v osemdesiatych rokoch 20. storočia funkcionárom ZSF nespravodivo obvinený a vylúčený zo ZSF. V roku 1990 bol v celom rozsahu rehabilitovaný.

Básnik vyjadruje pocity Otta Bartoňa slovami: „... smutné oči ponorené do červene, ako do krvi, hlboko smútiaci v bolesti, čaká na nás súcit, ako na príchod jari“. Totiž Ing. Bartoň žil filatelii. V roku 1969 na ustanovujúcom zjazde ZSF na Sliači bol ako 26 ročný (!) zvolený do predsedníctva ZSF a potvorený riadením komisie mládeže ZSF. Dosahoval vynikajúce výsledky.

História pozná prípady, keď žalobca je chválený a obet' zostáva obet'ou. (Roku 2000 Komisia ZSF pre zisťovanie historie slovenskej organizovanej filatelie mala v pláne spracovať sedemdesiate a osemdesiate roky 20. storočia aj v súvislosti s vylúčenými zo ZSF alebo zbavenými funkcií v čase tzv. normalizácie. Rada ZSF roku 2001 komisiu zrušila).

Otto Gá'a

Titulná strana básnickej zbierky

Glosár asi o tzv. šetrení ...

Filatelia a pošta vždy spolupracovali. Ono to ani inak nie je možné, pretože filatelisti sú odkázaní na výrobky pošty – na známky.

Vo filatelii by nás nemala zaujímať politika, avšak tá sa vtiera už takmer všade a ovplyvňuje celú spoločnosť. Domnievam sa, že asi sa nedá nezamyslieť nad tým, čo sa hovorí o šetrení a ako sa koná.

Nie jeden filatelist si premietol, ako by Zväzu slovenských filatelistov pomohlo zopár tisíc Eur na realizovanie napríklad výstav a tým propagovanie výrobkov pošty alebo na vydávanie Spravodajcu ZSF v rozsahu 32 strán a nie „obežníkových“ 16 strán so seriálovými článkami. Pomohlo, lenže.

Vôbec sa nechcem dotknúť zamestnancov Slovenskej pošty, a. s. a rovako nie rezortného ministerstva, ale ... **dat' za jeden rok vo funkciu odmenu vyše 178 tisíc Eur**, čo je takmer 5,5 milióna korún, to nemá obdobu ! Túto odmenu dostala bývalá generálka Slovenskej pošty, a. s. od bývalého ministra dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja pána Fígeľa. **Je to suma, ktorá predstavuje 25 ročný plat zamestnanca pošty.**

Nič ma nie je do politiky, ktorú nám každodenne vnucujú média, avšak z filatelistov som iste nebol sám, kto si premietol, že napríklad na niektoré Dni filatelie Slovenska alebo na výstavu by postačovala **jedna tisícina (!) zo sumy**, ktorú dostala bývalá generálka pošty vo funkciu jeden rok od ministra. No čo, bohatí musia bohatnúť a chudobní opak.

Spomenul som **Spravodajcu ZSF**. Koncom mesiaca júl 2012 sme dostali druhé tohoročné číslo. Rozsah 16 strán. Nechcem rozoberať obsah čísla je to vec redakčnej rady alebo šéfredaktora, avšak predseda redakčnej rady vyzval členov ZSF na zaujatie stanoviska, takže patrí sa dať odpoved'.

Rada ZSF 3.3.2012 schválila zníženie nákladu z 500 kusov na 300. Otázka : Zrazu 200 kusov Spravodajcu ZSF nikomu nechýba ?! Koľko rokov to trvá, keď až teraz sa na to prišlo ? Prečo sa nepovie suma, ktorá sa znížením nákladu o 200 kusov ušetrí ? Odpoveď chýba.

Číslo sa z 32 strán zredukovalo na 16. Koľko sa tým ušetrí ? Odpoveď chýba.

Tretia a štvrtá obalová strana nebudú farebné. Koľko sa tým, ušetrí ? Odpoveď chýba. Teda, akú konkrétnu informáciu členovia ZSF dostali od predsedu redakčnej rady Spravodajcu ZSF, ak majú vyjadriť svoj názor ? Nijakú. Nechcem sa dotknúť Spravodajcu ZSF, ale vychádza mi, že sa stal oneskorený obežník. Prečo ? V novembri 2011 sa konala výstava v Nitre. V júli 2012 vychádza pokračovanie článku o výstave a ďalšie pokračovanie vyjde v októbri ! Čo navrhujem ? Opäť 32 strán a nakoľko je pre členov rozhodujúci obsah a nie forma, obálka jednofarebná. Tá šetrí !

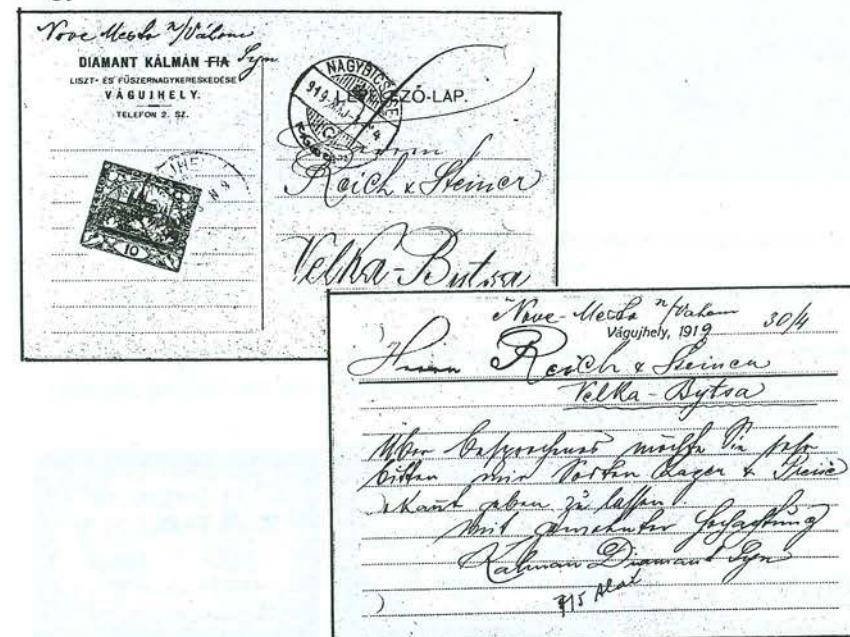
Otto Gá'a

Črty z dejín zápalkových fabrik v Bytči a zápalkové nálepky VI.

Obdobie Česko-Slovenskej republiky

Reich & Steiner

V roku 1919 výroba v zápalkovej továrnii Reich & Steiner pokračovala naďalej a plnila dodavateľsko - odberateľské kontrakty z roku 1918 a predchádzajúcich rokov. Napríklad pravidelným odberateľom výrobkov bol v Novom Meste nad Váhom Kálmán Diamant a v Beckove jeho ďalší syn, ktorý sa osamostatnil. (Ukážka na poštovnej zásielke je aj z lingvistickej hľadiska zaujímavá tým, že odosielateľ už v apríli 1919 vyznačil domicil z maďarského Vágújhely na Nové Mesto nad Váhom a vo firemnom označení namiesto maďarského jazyka – fia, dal v slovenčine – syn. Pravda, korešpondovalo sa naďalej podľa zaužívaných zvyklostí, čo u obchodníkov židovského vyznania (medzi nimi navzájom) bolo takmer na 100% v nemčine. Označenie lokality adresnej firmy už nebola Nagybitcscse, ale Veľká Bytča.

Korešpondencia z roku 1919